

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Chiang Mai University

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

ประวัติภิกษุและภิกษุณี ผู้มีตำแหน่งเลิศในการปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับศรัทธา

1. ประวัติภิกษุ ผู้มีตำแหน่งเลิศในการปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับศรัทธา

1.1 ประวัติพระวักกเถระ ผู้เลิศกว่าภิกษุทั้งหลาย ฝ่ายข้างสัทธาวิมุตติ ผู้พ้นจากกิเลสด้วยศรัทธา

พระวักกเถระ เกิดในตระกูลพราหมณ์ตระกูลหนึ่งในกรุงสาวัตถี มีชื่อว่าวักกเถระ มาณพ เมื่อเจริญวัยได้ศึกษาเล่าเรียนศิลปวิทยาตามลัทธิของพราหมณ์จนจบไตรเพท

ในอดีตกาล ท่านพระวักกเถระเกิดเป็นพระเถระในสมัยพระปทุมุตตรพุทธเจ้า ได้เห็นพระศาสดาสถาปนาภิกษุรูปหนึ่งไว้ในตำแหน่งเป็นยอดของเหล่าภิกษุผู้พ้นกิเลสศรัทธา จึงคิดว่าเราควรเป็นเช่นนี้บ้างในอนาคตกาล จึงนิมนต์พระศาสดามาถวายมหาทานเจ็ดวัน แล้วกระทำความปรารถนาว่า ด้วยกุศลกรรมอันนี้ ขอให้ได้เป็นยอดของเหล่าภิกษุผู้พ้นกิเลสด้วยศรัทธา ในศาสนาของพระพุทธเจ้าพระองค์หนึ่งในอนาคต เหมือนภิกษุที่พระปทุมุตตรพุทธเจ้าทรงสถาปนาไว้ในตำแหน่งยอดทศกะของเหล่าภิกษุผู้พ้นกิเลสด้วยศรัทธา พระศาสดาทรงเห็นว่า ท่านไม่มีอันตรายจึงทรงพยากรณ์ แล้วเสด็จกลับ พระเถระนี้ได้ทำกุศลตลอดชีพ แล้วเวียนว่ายอยู่ในเทวคาและมนุษย์ จนถึงสมัยของพระโคตมพุทธเจ้า พระศาสดาองค์ปัจจุบันนี้ ท่านจึงได้เกิดเป็นวักกเถระ มาณพ

วักกเถระนั้นได้เห็นพระพุทธเจ้าในกรุงสาวัตถี ก็บังเกิดความหลงใหลในสรีระสมบัติของพระศาสดา ไม่อึดไม่เบื่อในการดู อยากจะดูอยู่ตลอดเวลา จึงคิดว่าถ้าได้บรรพชาอุปสมบทในพระพุทธศาสนา จักได้เห็นพระองค์อยู่เป็นนิตย์ ครั้นคิดอย่างนั้นจึงได้ออกบวชในพระพุทธศาสนา ครั้นบวชแล้วแทนที่จะท่องบ่นสาธยายธรรมและบำเพ็ญเพียรในกรรมฐาน กลับละโยนิโสมนสิการเสีย เอาแต่เฝ้าดูพระพุทธเจ้าอย่างเดียว พระศาสดาดำริว่าจะทรงรอให้ญาณของพระวักกเถระสุกเสียก่อน เมื่อพระวักกเถระเฝ้าดูพระองค์เป็นเวลายาวนานก็ไม่ตรัสว่าอะไร จนเมื่อทรงทราบวาทะ บัดนี้ญาณของพระวักกเถระแก่กล้าแล้ว ท่านอาจตรัสรู้ได้ พระศาสดาจึงทรงตรัสว่าดูก่อนวักกเถระ ท่านต้องดูรูปกายอันเปื่อยเน่านี้เพื่อประโยชน์อะไร ดูก่อนวักกเถระ ผู้ใดเห็นธรรม ผู้ใดเห็นเรา ผู้ใดเห็นเรา ผู้ใดเห็นธรรม วักกเถระ เห็นธรรมจึงชื่อว่าเห็นเรา แม้พระองค์

ตรัสสอนอย่างนี้แล้ว พระวัฏกเถก็ยังไม่หยุดการกระทำอย่างนั้น พระศาสดาจึงทรงดำริว่า ภิกษุนี้ ถ้ายังไม่ได้รับความสังเวชใจเสียบ้าง ก็จะไม่ได้ตรัสรู้บรรลุมรรคผลอะไร ดังนั้นเมื่อใกล้เข้าพรรษา ทรงประกาศขับไล่พระวัฏกเถเถระว่า อเปหิ วัฏกเถ แปลว่า วัฏกเถ จงหนีไป พระวัฏกเถเกิดความ น้อยใจว่า พระบรมศาสดาจะไม่ทักทายนั้ ปราศรัยกับเราอีกแล้ว เราไม่อาจจะอยู่ในที่เฉพาะพระ พักตร์ของพระองค์ตลอดไตรมาส มีความเสียใจที่จะไม่ได้เห็นพระองค์ จึงหนีออกจากพุทธ ตำหนัก แล้วคิดว่า เรามีชีวิตอยู่จะมีประโยชน์อะไร เราจะกระดุกเขาดายเสีย ครั้นคิดอย่างนั้นแล้ว จึงขึ้นไปบนยอดเขาชิลมกุฏ พระศาสดาทรงทราบว่พระวัฏกเถเถระนั้นมีความลำบาก จึงทรงดำริ ว่ ภิกษุนี้เมื่อไม่ได้ความปลอบใจจากเราก็จะพึงทำลายอุปนิสัยแห่งมรรคเสีย จึงทรงเปล่งรัศมีไป แสดงพระองค์ ครั้นนั้น ตั้งแต่พระวัฏกเถนั้นเห็นพระศาสดาก็ละความโสกศัลย์อย่างใหญ่ ด้วย ประการฉนี้ เพื่อจะให้พระวัฏกเถเถระเกิดปีติโสมนัสแรงขึ้น เหมือนหลังกระแสน้ำลงในสระที่ แห่ง พระศาสดาจึงตรัสพระคาถาในพระธรรมบทว่า “ปาโมชฺชพฺพุโล ภิกขุ ปสนฺโน พุทฺธ สาสเน อริคฺจุเจ ปทํ สนตํ สงฺขารูปสมํ สุขนฺติ. ภิกขุผู้มากด้วยความปราโมทย์ เลื่อมใสในพระ พุทธศาสนา จะพึงบรรลุปุบอันสงบระงับสังขาร เป็นความสุขดังนี้” อนึ่ง พระศาสดาทรง เหยียดพระหัตถ์ประทานแก่พระวัฏกเถเถระว่า มาเถิดวัฏกเถ พระวัฏกเถเถระบังเกิดปีติอย่างแรงว่า เราเห็นพระทศพลแล้ว ได้รับพระดำรัสตรัสเรียกว่า มาเถิดวัฏกเถ ทั้งไม่รู้การไปของตนว่าจะไป ทางไหน จึงโลดแล่นไปในอากาศมาเฝ้าต่อพระพักตร์พระศาสดา แล้วทั้งทำแรกเหยียบบนภูเขา นึกถึงพระดำรัสที่พระศาสดาตรัสแล้ว ข่มปีติในอากาศนั่นเอง บรรลุพระอรหัตตผลพร้อมด้วย ปฏิสัมภิทา ลงมาถวายบังคมพระเศวตาคต ภายหลังพระศาสดาประทับนั่งท่ามกลางหมู่พระอรិยะ ทรงสถาปนาพระวัฏกเถเถระไว้ในตำแหน่งเอตทัคคะว่า เป็นผู้เลิศกว่าภิกษุทั้งหลาย ฝ่ายข้างสัทธา วิมุตติ ผู้พ้นจากกิเลสด้วยศรัทธา ท่านดำรงเบญจขันธ์อยู่โดยสมควรแก่กาลแล้วก็ดับขันธ ปรินิพพาน (ด้วยบทว่า “สพฺพธาธิมุคฺตํ” ถูกให้ความหมายว่า พ้นจากกิเลสด้วยศรัทธา หรือจะ แปลว่า น้อมใจไปด้วยศรัทธา ก็ได้)

1.2 ประวัติพระรฐपालเถระ ผู้เลิศกว่าภิกษุทั้งหลาย ผู้บวชด้วยศรัทธา

พระรฐपालเถระ เป็นบุตรของรฐपालเศรษฐีผู้เป็นหัวหน้าหมู่ชนชาวอุลลโกฏฐิตนิคม แคว้นกुरु สมัยหนึ่งพระบรมศาสดาเสด็จจาริกไปในแคว้นกुरुพร้อมกับภิกษุสงฆ์หมู่ใหญ่ ถึงอุลล โกฐิตนิคม พราหมณ์และคฤหบดีชาวอุลลโกฐิตนิคมได้ทราบข่าวการเสด็จมาของพระพุทธองค์ จึง พากันเข้าเฝ้า บางพวกถวายบังคม บางพวกได้แต่พุดจาปราศรัย บางพวกเพียงแค่ประนมมือ บาง พวกร้องประกาศชื่อและโคตรของตน ส่วนบางพวกนั่งเฉยอยู่ ชนทุกหมู่เหล่านั้นพากันนั่งอยู่ ณ ที่อันสมควรแห่งหนึ่ง พระบรมศาสดาทรงแสดงพระธรรมเทศนาให้พวกเขาเกิดความเลื่อมใสแล้ว

ต่างก็ทูลลากลับไป ส่วนรัฐปาละครั้นได้ฟังพระธรรมเทศนาแล้ว เกิดความเลื่อมใสใคร่จะบวช พอพวกชนชาวนิคมเหล่านั้นกลับไปแล้ว จึงเข้าเฝ้าพระบรมศาสดาทูลขออุปสมบท ครั้นได้ทราบว่ พระศาสดาไม่ทรงบวชกุลบุตรที่มารดาบิดายังไม่อนุญาต จึงทูลลากลับไปถามารดาบิดาจะขอออกบวช เมื่อไม่ได้รับอนุญาต รัฐปาละก็พูดอ้อนวอนหลายครั้งก็ไม่สำเร็จ จึงเกิดความเสียใจนอนอดอาหาร ไม่ยอมกินอะไร คิดว่าจักตายในที่นี้ หรือจักบวชเท่านั้น แม้ถูกมารดาบิดาปลอบใจให้ลุกขึ้นกินอาหารก็นิ่งเสีย มารดาบิดาจึงไปหาสหายของรัฐปาละ ขอร้องให้ช่วยห้ามปราม สหายเหล่านั้นก็ไปช่วยห้ามปราม เมื่อเห็นว่ารัฐปาละไม่ยอม จึงคิดว่า ถ้ารัฐปาละไม่ได้บวชก็จักตายเปล่า หากเกิดคุณประโยชน์อย่างหนึ่งอย่างใดไม่ ถ้าเขาได้บวชแล้วมารดาบิดาก็ยังได้มีโอกาสเห็นหน้าตามเวลาอันสมควร อีกอย่างหนึ่ง เมื่อรัฐปาละบวชแล้วหากเมื่อหน้ายในการประพฤติเช่นนั้น ก็จักสึกกลับมาที่บ้านเอง ครั้นคิดอย่างนั้นแล้ว จึงเข้าไปชี้แจงเหตุผลให้มารดาบิดาของรัฐปาละฟัง มารดาบิดาของรัฐปาละเห็นด้วยจึงยอมตามนั้น แต่ว่าเมื่อบวชแล้วให้มาเยี่ยมบ้าง ครั้นรัฐปาละทราบว่ มารดาบิดาอนุญาตก็ตั้งใจลุกขึ้นเช็ดตัวแล้วบริโภคาอาหารพอให้ร่างกายมีกำลัง เพียงไม่กี่วันก็เข้าไปเฝ้าพระพุทธเจ้าทูลว่ มารดาบิดาอนุญาตแล้ว พระองค์ทรงโปรดให้บวชเป็นภิกษุในพระพุทธศาสนา ครั้นรัฐปาละบวชไม่นานประมาณถึงเดือน พระบรมศาสดาก็เสด็จออกจากอุลลโกฏฐิตนิคมไปประทับอยู่ในกรุงสาวัตถี โดยมีพระรัฐปาละตามเสด็จไปด้วย ต่อมาท่านตั้งอยู่ในความไม่ประมาท บำเพ็ญสมณธรรมเจริญวิปัสสนาจนได้บรรลุพระอรหัตตผล ถึงที่สุดของพรหมจรรย์ แล้วถวายบังคมลาพระศาสดาออกจากกรุงสาวัตถี เทียวจาริกไปจนถึงอุลลโกฏฐิตนิคม พักอยู่ที่มิดจिरวันอันเป็นพระราชอุทยานของพระเจ้าโกรัพยะ เจ้าผู้ครองแคว้นกุรุ

เช้าวันหนึ่ง ท่านเข้าไปบิณฑบาตในนิคมนั้นจนถึงที่ใกล้เรือนของท่านเอง นางทาสีเห็นท่านแล้วจำได้ จึงบอกเนื้อความนั้นให้บิดามารดาของท่านทราบ มารดาบิดาจึงนิมนต์ให้ท่านฉันในเรือนวันรุ่งขึ้น แล้วอ้อนวอนให้ท่านสึกออกมาครองครองสมบัติอีก แต่ก็ไม่สำเร็จ เมื่อพระรัฐปาละนั้นเสร็จแล้วก็กล่าวคาถาอนุโมทนา พอเป็นทางให้เกิดสังเวชแก่ร่างกายแล้วจึงกลับสู่มิดจिरวัน

ต่อมาวันหนึ่ง พระเจ้าโกรัพยะเสด็จไปประพาสพระราชอุทยาน ทอดพระเนตรเห็นพระรัฐปาละทรงจำได้ เพราะรู้จักแต่เดิมมา จึงเสด็จเข้าไปใกล้ตรัสปราศรัยแล้วประทับพระราชอาสน์ ตรัสถามว่ ท่านรัฐปาละผู้เจริญ ความเลื่อมมี 4 อย่าง ที่คนบางจำพวกต้องประสบแล้วจึงออกบวชคือ แก่ชรา เจ็บ สิ้นโภคทรัพย์ และสิ้นญาติ ความเลื่อม 4 อย่างนี้ไม่มีแก่ท่าน ท่านรู้เห็นหรือได้ฟังอย่างไรจึงออกบวช ท่านรัฐปาละทูลว่ มหาบพิตร มีอยู่ ธรรมุเทศ

(ธรรมที่แสดงขึ้นเป็นหัวข้อสี่ข้อ) ที่พระบรมศาสดาซึ่งเป็นผู้รู้เห็นเป็นพระอรหันต์ ตรัสรู้เองโดยชอบ ทรงแสดงขึ้นแล้ว เมื่ออาคมภาพรู้เห็นตามแล้วจึงออกบวช ธรรมเทศ 4 ข้อนั้น คือ

1. โลกคือหมู่สัตว์ อันชนานาเข้าไปใกล้ความตายไม่ยั่งยืน
2. โลกคือหมู่สัตว์ ไม่มีผู้ป้องกันไม่เป็นใหญ่เฉพาะตน
3. โลกคือหมู่สัตว์ไม่มีอะไรเป็นของๆ ตนจำต้องละทิ้งทั้งปวงไป
4. โลกคือหมู่สัตว์พร่องอยู่เป็นนิตย์ ไม่รู้จักอิ่ม เป็นทาสแห่งตัณหา

ครั้นพระราชาละพละเหตุที่ตนออกบวชแก่พระเจ้าโกธิยะอย่างนั้นแล้ว พระมหากษัตริย์ก็ทรงเลื่อมใส ตรัสอนุโมทนาธรรมมีกตาสต์จกกลับไป ส่วนท่านพระราชาละเมื่อท่านอาศัยอยู่ในนิคมนั้นพอสมควรแล้ว ก็กลับมาอยู่ในสำนักของพระบรมศาสดา อาศัยคุณที่ท่านเป็นผู้บวชด้วยศรัทธามาแต่เดิม และกว่าจะบวชได้ก็แสนยากลำบากนัก ดังนั้น พระบรมศาสดาจึงทรงยกย่องว่า เป็นผู้เลิศกว่าภิกษุทั้งหลายผู้บวชด้วยศรัทธา ครั้นท่านพระราชาละระดำรงเบญจขันธ์อยู่โดยสมควรแก่กาล แล้วก็ดับขันธปรินิพพาน

1.3 ประวัติพระอุปเสนเถระ ผู้เลิศกว่าภิกษุทั้งหลาย ฝ่ายข้างผู้นำมาซึ่งความเลื่อมใสโดยรอบ

ท่านพระอุปเสนเถระ เป็นบุตรของวังคันตพราหมณ์ และ นางสารีพราหมณ์ ในตำบลบ้านชื่อว่า นาลันทะ แคว้นมคธ เดิมชื่อว่าอุปเสนมาณพ อีกอย่างหนึ่ง เรียกชื่อตามที่เป็นบุตรของวังคันตพราหมณ์ว่า อุปเสนวังคันตบุตร เป็นน้องชายของท่านพระสารีบุตร มีพี่น้องร่วมท้องเดียวกันหกคน น้องชายสามคน คือ พระอุทตะ พระอุปเสนะ และพระเรวตะ น้องหญิงสามคน คือ นางจาลา นางอุปจารา และนางสิสุปจารา รวมท่านพระสารีบุตรด้วยจึงเป็นเจ็ดคน อุปเสนมาณพนั้นเมื่อเติบโตแล้วได้ไปศึกษาไตรเพทตามลัทธิพราหมณ์ ต่อมาสดับฟังพระธรรมเทศนาในสำนักของพระบรมศาสดา แล้วเกิดความเลื่อมใสในพระพุทธศาสนา จึงได้บรรพชาอุปสมบทเป็นพระภิกษุ ท่านพระอุปเสนะ เมื่อได้อุปสมบทเพียงหนึ่งพรรษา ก็มาคิดว่าจะทำพระพุทธศาสนาให้เจริญรุ่งเรืองมากขึ้นด้วยหมู่ภิกษุสงฆ์ จึงตั้งตนเป็นอุปัชฌาย์ทำการบวชกุลบุตร ต่อมาท่านได้พาคณะศิษย์ไปเข้าเฝ้าพระบรมศาสดา ถูกระบรมศาสดารูกรานว่าเป็นโมฆบุรุษผู้มีความมักมาก เมื่อท่านกลับจากการเข้าเฝ้าแล้วคิดว่า เราจะยังพระศาสดาให้ประทานสาธุการ (แก่เรา) เพราะอาศัยบริษัทยาของเราให้จงได้ ท่านครั้นคิดอย่างนั้นแล้วไม่ประมาณ เพียรพยายามเจริญวิปัสสนากรรมฐานต่อกาลไม่นาน ก็ได้บรรลุอรหัตผล เป็นพระอรหันต์ ในตำนานกล่าวว่า ท่านได้เป็นอุปัชฌาย์บวชกุลบุตร จนมีสัททวิหาริกประมาณห้าร้อยองค์ เมื่อพระบรมศาสดาประทับอยู่ที่พระเชตวัน

มหาวิทยาลัย ท่านได้พาสัทธาวิหาริกไปเข้าเฝ้าอีก ในครั้งนี้พระบรมศาสดาได้ประทานสาธุการแก่ท่านว่า สาธุ สาธุ อุปเสนะ (ลูกอ่อนอุปเสนะ คีละฯ) ฉะนี้ สมตามความที่ท่านได้คิดไว้แล้ว

พระศาสดาได้ทรงแสดงคุณของท่านพระอุปเสนเถระ ซึ่งมีประการต่างๆ แล้วตั้งท่านไว้ในตำแหน่งอันเลิศว่า เป็นผู้เลิศกว่าภิกษุทั้งหลาย ฝ่ายข้างผู้นามาซึ่งความเลื่อมใสโดยรอบในหมู่ชน ทั้งชั้นสูงและชั้นต่ำ ท่านพระอุปเสนเถระดำรงชีพอยู่โดยสมควรแก่กาลสมัยแล้ว จึงดับขันธปรินิพพาน

4. ประวัติพระกาฬทายีเถระ ผู้เลิศกว่าภิกษุทั้งหลาย ผู้ยังสกุลที่ยังไม่เลื่อมใสให้เลื่อมใสในพระพุทธศาสนา

พระกาฬทายี เป็นบุตรมหาอำมาตย์ในกรุงกบิลพัสดุ์ เป็นสหชาติ คือ เกิดพร้อมกับพระมหานุรุช¹ เดิมชื่ออุทายี ท่านกล่าวว่าอุทายี कुमारนั้น เป็นคนที่มีผิวพรรณค่อนข้างดำ ดังนั้นชนทั้งหลายจึงเรียกว่า กาฬทายี เมื่อเจริญเติบโตแล้ว ได้ถวายตัวเป็นมหาดเล็กในพระมหานุรุชเจ้า ซึ่งเป็นผู้มีความคุ้นเคยสนิทสนมกับพระมหานุรุชเป็นอย่างดี

ครั้นพระมหานุรุชเสด็จออกทรงผนวช ได้ตรัสรู้พระอนุตรสัมมาสัมโพธิญาณแล้ว เสด็จเทศนาสั่งสอนแก่เวไนยสัตว์ และประทับอยู่ในกรุงราชคฤห์ พระเจ้าสุทโธทนะพุทธบิดาทรงทราบ มีพระประสงค์ใครจะทอดพระเนตรพระราชโอรส จึงมีพระราชโองการรับสั่งใช้อำมาตย์คนหนึ่งพร้อมทั้งบริวารอีกหนึ่งพันคน ให้ไปทูลเชิญเสด็จสมเด็จพระบรมศาสดา อำมาตย์ได้รับพระราชโองการแล้วพาบริวารไปเฝ้าพระบรมศาสดา ครั้นได้ฟังพระธรรมเทศนาบรรลุลหิตผลแล้ว พร้อมทั้งบริวารก็ทูลขออุปสมบทในพระธรรมวินัย เมื่อได้อุปสมบทแล้วก็ไม่ได้ทูลเชิญเสด็จพระบรมศาสดา และไม่ได้ส่งข่าวให้พระเจ้าสุทโธทนะทรงทราบ ส่วนพระเจ้าสุทโธทนะ เมื่อไม่เห็นพระราชโอรสเสด็จมา แม้แต่ข่าวคราวก็ไม่ได้รับทราบ จึงใช้อำมาตย์พร้อมด้วยบริวารหนึ่งพันคน ไปอีก อำมาตย์พร้อมทั้งบริวารเหล่านั้นก็ไปบวชเสียโดยไม่ได้ส่งข่าวให้ทราบโดยนัยก่อนถึงเก้าครั้งแล้ว ครั้นถึงวาระที่สิบ จึงตรัสสั่งให้กาฬทายีอำมาตย์ซึ่งเป็นคนที่คุ้นเคยและโปรดปรานของสมเด็จพระบรมศาสดาไปทูลเชิญเสด็จ กาฬทายีอำมาตย์ทูลลาบวชด้วย ครั้นได้รับพระบรมราชานุญาตแล้ว ก็พาบริวารหนึ่งพันคนไปเฝ้าพระบรมศาสดาที่พระเวฬุวันได้ฟังพระธรรมเทศนาจนบรรลุลหิตผลแล้ว พร้อมด้วยบริวารก็ทูลขออุปสมบทในพระธรรมวินัย พระพุทธองค์ทรงอนุญาตให้เป็นภิกษุด้วยวิธีเอหิภิกขุอุปสัมปทา

¹ ผู้ที่บังเกิดพร้อมในวันเดียวกันกับพระมหานุรุชเรียกว่า สหชาติมี 7 คือ ไม้มหาโพธิ์ 1 พระนางยโสธรา (พิมพา) มารดาพระราहुล 1 ชุมทองทั้งสี่ 1 ข้างพระที่นั่ง 1 ม้ากัณฐกอัครราช 1 นายฉันทอำมาตย์ 1 กาฬทายีอำมาตย์ 1 ทั้งเจ็ดนี้เกิดพร้อมกันกับพระมหานุรุชเจ้า

ครั้นกาฬุทายีอำมาตย์ได้อุปสมบทแล้ว เมื่อถึงหมั้นตฤดู ท่านเห็นว่าเป็นกาลสมควรแล้วที่จะทูลเชิญสมเด็จพระบรมศาสดา จึงกราบทูลพรรณนาหนทางที่จะเชิญเสด็จสมเด็จพระบรมศาสดาให้เสด็จสู่พระนคร ด้วยคาถาหกสิบบท แล้วทูลเชิญสมเด็จพระบรมศาสดาพร้อมด้วยพระภิกษุสงฆ์เป็นพุทธบริวาร เสด็จไปสู่กรุงกบิลพัสดุ์ เมื่อท่านกาฬุทายีทราบดีว่าพระบรมศาสดาจะเสด็จไปยังพระนครกบิลพัสดุ์จึงเดินทางล่วงหน้าไปก่อนเพื่อแจ้งข้อความนั้นให้พระเจ้าสุโธทนะทรงทราบ พระมหากษัตริย์พร้อมด้วยพระประยูรญาติและประชาชนเกิดความเลื่อมใส พร้อมกับถวายอาหารบิณฑบาตแก่ท่านทุกๆ วันที่มาแจ้งข่าว

ส่วนสมเด็จพระบรมศาสดา ซึ่งมีภิกษุสงฆ์สองหมื่นรูปเป็นพุทธบริวารเสด็จออกจากกรุงราชคฤห์ ในขณะที่กำลังเสด็จมาตามหนทางอยู่อย่างนั้น ท่านกาฬุทายีได้มาสู่สำนักของพระเจ้าสุโธทนะ เพื่อแจ้งระยะทางที่พระพุทธองค์เสด็จมาถึงให้ทราบ พระมหากษัตริย์ได้ถวายอาหารบิณฑบาตแก่ท่านแล้ว ท่านก็ได้นำไปถวายแก่สมเด็จพระบรมศาสดาทุกๆ วัน เมื่อเสด็จมาตามหนทางวันละโยชน์ มีกำหนดหกสิบวันจึงถึงกรุงกบิลพัสดุ์ เสด็จประทับอยู่ ณ นิโครธาราม

ท่านพระกาฬุทายีเถระ ได้เป็นกำลังสำคัญของพระบรมศาสดาในการประกาศพระศาสนา โดยได้เทศนาสั่งสอนให้มหาชนเกิดความเชื่อความเลื่อมใส ด้วยความสามารถของท่านในเรื่องนี้ ดังนั้น ท่านพระกาฬุทายีจึงได้รับยกย่องจากสมเด็จพระบรมศาสดาว่า เป็นผู้เลิศกว่าภิกษุทั้งหลาย ผู้ยังสกุลที่ยังไม่เลื่อมใสให้เลื่อมใสในพระพุทธศาสนา ต่อมาเมื่อท่านดำรงชนมายุสังขารอยู่โดยสมควรแก่กาลเวลา แล้วก็ดับขันธปรินิพพาน

2. ประวัติภิกษุณี ผู้มีตำแหน่งเลิศในการปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับศรัทธา

2.1 ประวัติพระสิงคาลมาตาเถรี ผู้เลิศกว่าภิกษุณีทั้งหลาย ฝ่ายข้างสัทธาวิมุตติ ผู้พ้นกิเลสด้วยศรัทธา

พระสิงคาลมาตาเถรี (บาลีใช้ชื่อ พระสิคาลมาตาเถรี) ในอดีตกาล ครั้งสมัยพระพุทธมุตตรพุทธเจ้า นางบังเกิดในเรือนสกุล กรุงหังสวดี เมื่อฟังธรรมของพระศาสดา เห็นพระศาสดาทรงสถาปนาภิกษุณีรูปหนึ่งไว้ในตำแหน่งเอกตคคะเป็นเลิศกว่าพวกภิกษุณีสาวิกาผู้พ้นกิเลสด้วยศรัทธา จึงกระทำกุศลให้ยิ่งยวดขึ้นไป ปรารถนาตำแหน่งนั้น นางเวียนว่ายไปในเทวดาและมนุษย์ตลอดแสนกัป มาในครั้งสมัยพระโคตมพุทธเจ้า พระศาสดาองค์ปัจจุบัน นางได้เกิดในสกุลเศรษฐีกรุงราชคฤห์ ได้สามีที่มีสกุลชาติเสมอกัน คลอดบุตรคนหนึ่ง ชนทั้งหลายตั้งชื่อให้ลูกของนางว่า สิงคาลกุมาร เพราะเหตุที่นั่นแหละ นางจึงมีชื่อว่า สิงคาลมารดา วันหนึ่งนางฟังธรรมกถาของพระศาสดาแล้ว ได้ศรัทธาไปสำนักของพระศาสดา เพื่อบรรพชา ตั้งแต่บวชแล้ว

กลับได้สัทธินทรีย์มีประมาณยิ่ง นางไปสู่วิหารเพื่อต้องการฟังธรรม กำลังขึ้นมองดูพระสิริสมบัติของพระทศพลอยู่นั่นเอง พระศาสดาทรงทราบว่านางเป็นผู้ดำรงมั่นในลักษณะแห่งศรัทธาแล้ว ทรงแสดงธรรมเป็นที่ตั้งแห่งความเลื่อมใส ทรงทำให้เป็นที่สบายทีเดียว พระเถรนั้นก็กระทำศรัทธาลักษณะนั้นแหละให้เป็นฐานะ ได้บรรลุพระอรหัตแล้ว ลำดับนั้น พระศาสดาประทับนั่งในพระเชตะวันวิหาร เมื่อทรงสถาปนาภิกษุณีทั้งหลายในตำแหน่งต่างๆ ตามลำดับ จึงทรงสถาปนาพระสิงคาลมาดาเถรีนี้ไว้ในตำแหน่งเป็นเลิศกว่าพวกภิกษุณีทั้งหลาย ฝ่ายข้างลัทธาวิมุตติ ผู้พ้นกิเลสด้วยศรัทธา

ภาคผนวก ข

ประวัติอุบาสกและอุบาสิกา ผู้มีตำแหน่งเลิศในการปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับศรัทธา

1. ประวัติอุบาสก ผู้มีตำแหน่งเลิศในการปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับศรัทธา

1.1 ประวัติสุรธัมมพัฏฐอุบาสก ผู้เลิศกว่าอุบาสกทั้งหลาย ผู้เลื่อมใสอย่างแน่นแฟ้น

สุรธัมมพัฏฐอุบาสกนี้ ในอดีตกาล ครั้งพระปทุมุตตรพุทธเจ้า ได้บังเกิดในเรือนสกุลกรุงหังสวดี พิงกรรมภดาของพระศาสดา เห็นพระศาสดาทรงสถาปนาอุบาสกผู้หนึ่ง ไว้ในตำแหน่งเอกตคคะเป็นเลิศกว่าพวกอุบาสก ผู้เลื่อมใสไม่หวั่นไหว ทำกุศลให้ยิ่งยวดขึ้นไปปรารถนาตำแหน่งนั้น เขาเวียนว่ายอยู่ในเทวคาและมนุษย์ถึงแสนกัป จนถึงในครั้งพระโคตมพุทธเจ้า พระศาสดาองค์ปัจจุบัน จึงได้บังเกิดขึ้นในสกุลเศรษฐี พวกญาติได้ขนานนามว่า ปุรพันธะ (บาลีใช้ชื่อ สุรธัมมพัฏฐะ) ต่อมาเขาเจริญวัยดำรงอยู่ในมารวาสวิสัย เป็นอุปัฏฐากของเหล่าอัญญุเดียรถีย์

ครั้งนั้น พระศาสดาทรงตรวจดูโลกเวลาใกล้รุ่ง ทรงเห็นเหตุแห่งโสคาปัตติมรรคของเขา จึงเสด็จไปถึงประตูนิเวศน์ในเวลาที่ยอมแสวงหาอาหาร ปุรพันธะเศรษฐีเห็นพระทศพล จึงคิดว่า พระสมณโคตมทรงอุปบัติในสกุลใหญ่และเป็นผู้อันมหาชนรู้จักกันอย่างดีในโลก ด้วยเหตุ นั้น การไม่ไปสำนักของพระสมณโคตม นั้น ไม่สมควร เขาจึงเข้าสู่สำนักพระศาสดากราบที่พระยுகลบาท รับบาตรแล้วอาราธนาให้เสด็จเข้าเรือน ให้ประทับนั่งบนบัลลังก์มีค่ามากถวายภิกษา เมื่อเสร็จภัตกิจ จึงนั่ง ณ ที่สมควรส่วนข้างหนึ่ง พระศาสดาทรงแสดงธรรมตามอำนาจจริยาของเขา จบเทศนาเขาก็ดำรงอยู่ในโสคาปัตติผล พระศาสดาเมื่อทรงฝึกเขาแล้วก็เสด็จไปพระเชตวันวิหาร ลำดับนั้น มารคิดว้า ชื่อว่าปุรพันธะนี้เป็นสมบัติของเรา แต่พระศาสดาเสด็จไปเรือนเขาวันนี้ ได้ทรงทำให้มรรคปรากฏ เพราะฟังธรรมของพระศาสดาหรือหนอ เพียงที่เรารู้ว่า เขาพ้นจากวิสัยของเราหรือยังไม่พ้น จึงเนรมิตรูปละม้ายพระทศพล ทั้งทรงจีวร ทั้งทรงบาตร เสด็จดำเนินโดยอากัปกิริยาของพระพุทธเจ้าทีเดียว ทรงลักษณะ 32 ประการ ได้ประทับยืนใกล้ประตูเรือนของปุรพันธอุบาสก แม้ปุรพันธอุบาสก ฟังว่า พระทศพลเสด็จมาอีกแล้ว ก็คิดว่า ธรรมดาการเสด็จไปชนิดไม่แน่นอนของพระพุทธรูปทั้งหลายไม่มีเลย เหตุไรหนอจึงเสด็จมา ดังนี้ แล้วจึงรีบเข้าไปสู่สำนักของพระพุทธองค์ ด้วยสำคัญว่าพระทศพล กราบแล้วยืน ณ ที่สมควรส่วนข้าง

หนึ่ง กราบทูลว่า ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ พระองค์ทรงทำกตกิจเสร็จแล้วในเรือนของข้าพระองค์ ทรงอาศัยเหตุอะไรจึงเสด็จมาอีก มารกล่าวว่า ดูก่อนปรพันธะ เราเมื่อกล่าววาทธรรมไม่ทัน พิจารณาแล้วกล่าวคำไปข้อหนึ่ง มีอยู่ แท้จริง เรากล่าวไปว่า ปัญจขันธไม่เที่ยง เป็นทุกข์ เป็น อนัตตา หมดทุกอย่าง แต่ความจริงไม่ใช่ทั้งหมด ด้วยว่า ขันธ บางจำพวก ที่เที่ยง มั่นคง ยังยืน มีอยู่ ที่นั่น ปรพันธอุบาสกคิดว่า เรื่องนี้เป็นเรื่องหนักอึ้งยิ่ง ด้วยธรรมดาพระพุทธรูปทั้งหลาย ครัสทีเป็นคำสองไม่มี จึงคิดใคร่ครวญว่า ขันธชื่อว่ามารเป็นข้าศึกของพระทศพล ผู้นี้ต้องเป็นมารแน่ จึงกล่าวว่า ท่านเป็นมารหรือ ถ้อยคำที่พระอริยสาวกกล่าว ได้เป็นหนึ่งขวานฟันมารนั้น เพราะเหตุ นั้น มารจะดำรงอยู่โดยภาวะของตนไม่ได้ จึงกล่าวว่า ไซ้ละ ปรพันธะ เราเป็นมาร ปรพันธ อุบาสกจึงขึ้นทูลว่า มารตั้งร้อยตั้งพัน ก็มาทำศรัทธาของเราให้หวั่นไหวไม่ได้ดอก พระทศพล มหาโคดม เมื่อทรงแสดงธรรมแก่เรา ก็ทรงแสดงธรรมปลูกให้ตื่นว่า สังขารทั้งปวงไม่เที่ยง ท่าน อยู่ยืนไกลประตู่เรือนของเรานะ มารฟังคำของปรพันธอุบาสกนั้นแล้ว ก็ลอยกรุดไม่อาจพุดจา อันตรธานไปในที่นั่นนั่นเอง แม้ปรพันธอุบาสก เวลาเย็นก็เข้าไปเฝ้าพระศาสดา กราบทูลทักท้วงที่ มารทำแล้วทูลว่า ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ มารพยายามทำศรัทธาของข้าพระองค์ให้หวั่นไหว พระ ศาสดาทรงทำเหตุที่นั่นนั้นแท้ให้เป็นอตุลูปปัตติเหตุเกิดเรื่อง จึงทรงสถาปนาปรพันธอุบาสกไว้ใน ตำแหน่งเอดทัคคะเป็นเลิศกว่าพวกอุบาสก ผู้เลื่อมใสอย่างแน่นแฟ้น

1.2 ประวัติหมอชีวกโกมารภัจ ผู้เลิศกว่าอุบาสกทั้งหลาย ผู้เลื่อมใสในบุคคล

หมอชีวกนั้น ในอดีตกาล ครั้งสมัยพระปทุมุตตรพุทธเจ้า ได้เกิดในเรือนสกุล กรุง หังสวดี กำลังฟังธรรมกลาของพระศาสดา เห็นพระศาสดาทรงสถาปนาอุบาสกผู้หนึ่งไว้ใน ตำแหน่งเอดทัคคะเป็นเลิศกว่าพวกอุบาสกผู้เลื่อมใสในบุคคล ทำกุศลให้ยิ่งยวดขึ้นไป ประรณนา ตำแหน่งนั้น ท่านเวียนว่ายอยู่ในเทวดาและมนุษย์ถึงแสนกัป จนมาถึงครั้งสมัยพระโคตมพุทธเจ้า พระศาสดาองค์ปัจจุบันนี้ ได้บังเกิดในครรภ์ของสตรี ชื่อสาสวดี (บาลีใช้ชื่อ สาสวดี) อาศัยรูป เลี้ยงชีพ อาศัยอภัยราชกุมารอยู่ ณ กรุงราชคฤห์ ก็ขึ้นชื่อว่าสตรีผู้อาศัยรูปเลี้ยงชีพ เวลาคลอด ถ้า เป็นบุตรชายก็ทิ้งเสีย ถ้าเป็นบุตรหญิงก็เลี้ยงไว้ ดังนั้นนางจึงเอากระดิ่งใส่เด็กชายทิ้งเสียที่กองขยะ ครั้งนั้น อภัยราชกุมารเสด็จไปที่เข้าเฝ้า ทอดพระเนตรเห็นเด็กชายนั่น จึงตรัสถามว่า พนาย อะไร นั้น ฝูงกาจึงรุมล้อมเต็มไป ทรงส่งพวกราชบุรุษไป เมื่อเขากราบทูลว่า ทารก พระเจ้าข้า จึงโปรด ให้นำไปเลี้ยงไว้ในบุรีของพระองค์ เขาพากันขนานนามว่า ชีวก พออายุได้ 16 ปี ก็ไปกรุงตักกสิลา เรียนแพทย์ศิลปะ ได้ลาภสักการะจากราชสำนักของพระเจ้าพิมพิสาร ได้กระทำโรคของพระเจ้า จันทรปัชโชตให้หายจนทรงพระสำราญ ท้าวเธอก็ส่งข้าวสาร 500 เล่มเกวียน ภัทราณะ 16,000 และคู่ผ้าแคว้นสี่ฟืนที่ประมาณค่ามิได้ ทั้งผ้าบริวารนับจำนวน 1,000 พระราชทานแก่หมอชีวก สมัย

นั่น พระศาสดาทรงอาศัยกรุงราชคฤห์ ประทับอยู่ที่เวฬุวนาราม หมอชีวกประกอบเภสัชทุกถวายเป็นการขับถ่ายในพระวรกายที่มีธาตุสะสมแล้วแต่พระศาสดา คิดว่า ป้างจี้เสีย เฉพาะเป็นของๆ เรามีอยู่ดังนี้ จึงอาราธนาให้พระศาสดาประทับอยู่ในวิหารของตน ประยวงถวายน้อมถูลูกนั้นถวายเป็นการกราบ ถูลูกว่า ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ขอพระองค์ทรงโปรดทรงใช้สอยคู่นี้ แล้วถวายเป็นผ้า 1,000 ผืน ที่ได้มาพร้อมกับคู่นี้แก่พระภิกษุสงฆ์ ต่อมาพระศาสดาประทับอยู่ในเชตะวันวิหาร จึงทรงสถาปนาหมอชีวกโกมารภัจจ์ไว้ในตำแหน่งเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทเป็นเลิศกว่าพวกอุบาสกผู้เลื่อมใสในบุคคล

2. ประวัติอุบาสิกาผู้มีตำแหน่งเลิศในการปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับศรัทธา

2.1 ประวัตินางกาติยานี ผู้เลิศกว่าอุบาสิกาทั้งหลาย ผู้เลื่อมใสอย่างแน่นแฟ้น

นางกาติยานีนั่น ในอดีตกาลครั้งพระพุทธศตวรรษเจ้า บังเกิดในเรือนสกุล กรุงหังสวดี เห็นพระศาสดาทรงสถาปนาอุบาสิกาผู้หนึ่งไว้ในตำแหน่งเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทเป็นเลิศกว่าพวกอุบาสก ผู้เลื่อมใสอย่างแน่นแฟ้น จึงทำกุศลให้ยิ่งยวดขึ้นไป บรรดาตำแหน่งนั้น นางเวียนว่ายอยู่ในเทวดาและมนุษย์ถึงแสนกัป จนมาถึงครั้งพระโคตมพุทธเจ้า พระศาสดาองค์ปัจจุบัน นางจึงบังเกิดในกรุงมคธ บิดามารดาตั้งชื่อนางว่า กาติยานี

ต่อมา นางเจริญวัย เป็นสาวงามของนางกาฬิชาภรรยาเศรษฐี ก็เมื่อใด ท่านพระโกฏิทัณณโสณเถระถูกมารดาอุทธรณ์ว่า ท่านจงกล่าวธรรมแก่โยมแม่ โดยทำนองที่พระทศพลตรัสไว้เถิด พระโกฏิทัณณโสณเถระก็นั่งเหนื่ออาสนะที่ตกแต่งแล้วภายในนคร ตอนเที่ยงคืนก็เริ่มเทศนา ทำมรรคาให้เป็นพระอริยกายสักขี¹ เมื่อนั้น นางกาติยานีอุบาสิกาเข้าไปกับนางกาฬิชาภรรยาเศรษฐีทำบริษัท สมัยนั้นโจรประมาณ 900 คน ชุคุโมงค์เริ่มแต่คุมหนึ่งภายในนคร ตามกำหนดหมายที่หาไว้ในเวลากลางวันไปทะเลถึงเรือนนางกาติยานีอุบาสิกา บรรดาโจรเหล่านั้น หัวหน้าโจรไม่เข้าไปกับโจรเหล่านั้น แต่ไปยังสถานที่กล่าวธรรมของท่านพระโกฏิทัณณโสณเถระ เพื่อสืบสวนว่าบริษัทนี้ประชุมกันทำไมหนอ เมื่อยืนทำบริษัท ก็ยืนข้างหลังนางกาติยานีอุบาสิกา เวลานั้น นางกาติยานีจึงเรียกหาสามีสั่งว่า แม่นี้เจ้าจงเข้าไปเรือนนำประทีปน้ำมันมา ข้าจักจุดประทีปให้ไฟสว่างแล้วฟังธรรม ทาสีนั้นไปเรือนจุดประทีปพบพวกโจรชุคุโมงค์ ก็ไม่ถือเอาประทีปน้ำมันมา ไปบอกแม่นายของตนว่า แม่นาย พวกโจรชุคุโมงค์ในเรือนเจ้าคะ หัวหน้าโจรฟังคำทาสีนั้นแล้ว คิดว่า ถ้าผู้หญิงนี้ เชื่อคำทาสีนี้แล้วไปเรือนไซ้ เราจักเอาดาบฟันนางให้ขาดสองท่อนในที่นี้แหละ ก็ถ้าผู้หญิงนี้จักฟังธรรมโดยนิมิตที่นางถือเอาแล้วนั้นแล เราก็จักให้สินทรัพย์ที่พวกโจร

¹ พระโศคาปัตติผล ถึง พระอรหันตมรรคบุคคล

ยึดถือไว้ ฝ่ายนางกาติยานีฟังคำทาสีแล้วก็กล่าวว่า แม่คุณ อย่าทำเสียงดังเลย ขึ้นชื่อว่าพวกโจร เมื่อจะลัก ก็ลักแต่ทรัพย์ที่ตนเห็นเท่านั้นดอก ส่วนข้าจะฟังธรรมที่หาได้ยากในวันนี้ เจ้าอย่าทำอันตรายแก่ธรรมเลย หัวหน้าโจรฟังคำนางก็คิดว่า พวกเรา ซึ่งพากันลักทรัพย์สิ่งของในเรือนของหญิงที่มั่นคงด้วยอภัยเช่นนี้ ก็พึงถูกรณีสืบแน่ ทันใดนั้นเอง หัวหน้าโจรนั้นก็สั่งให้คืนทรัพย์สิ่งของที่ลักมาเสีย แล้วพวกโจรก็พร้อมกันมาขึ้นฟังธรรมท้ายบริษัท ฝ่ายนางกาติยานีอุบาสิกา จบเทศนาของพระเถระ ก็ดำรงอยู่ในโศคาปีตติผล ขณะนั้น เมื่ออรุณขึ้น หัวหน้าโจรก็ไปหมอบแทบเท้าอุบาสิกาบอกว่า แม่เจ้า โปรดยกโทษให้แก่พวกข้าทั้งหมดด้วยเถิด นางถามว่า ก็พวกท่านทำอะไรแก่ฉันไว้หรือ หัวหน้าโจรนั้นก็บอกโทษที่ตนทำทั้งหมด นางกล่าวว่า พ่อเอ๋ย ฉันยกโทษให้พวกท่านจ้ะ หัวหน้าโจรกล่าวว่า แม่เจ้า ก็เป็นอันแม่เจ้ายกโทษให้แก่พวกเราแล้ว แต่ขอแม่เจ้าโปรดให้พวกเราทุกคนได้บวชในสำนักของพระเถระบุตรของแม่เจ้าด้วยเถิด นางก็พาโจรเหล่านั้นทั้งหมดไปให้บวชในสำนักพระโกฏิกณเฑาะฏเถระ คนเหล่านั้นบวชในสำนักพระเถระแล้ว ก็บรรลुพระอรหัตตผลทุกรูป เรื่องนี้เกิดขึ้นอย่างนี้ ต่อมาภายหลังพระศาสดาประทับอยู่ ณ พระเชตวันวิหาร เมื่อทรงสถาปนาพวกอุบาสิกาไว้ในตำแหน่งต่างๆ จึงทรงสถาปนานางกาติยานีอุบาสิกา ไว้ในตำแหน่งเอตทัคคะเป็นเลิศกว่าพวกอุบาสิกาอริยสาวิกา ผู้เลื่อมใสอย่างแน่นแฟ้น

2.2 ประวัตินางกาฬิอุบาสิกาชาวกรุงมรณคร ผู้เลิศกว่าอุบาสิกาทั้งหลาย ผู้เลื่อมใสโดยฟังตามๆ กันมา

นางกาฬิอุบาสิกา นั้น ในอดีตกาลครั้งพระปทุมุตตรพุทธเจ้า นางบังเกิดในเรือนสกุล กรุงหังสวดี กำลังฟังธรรมกลาของพระศาสดา เห็นพระศาสดาทรงสถาปนาอุบาสิกาผู้หนึ่งไว้ในตำแหน่งเอตทัคคะเป็นเลิศกว่าพวกอุบาสิกาผู้เลื่อมใสโดยฟังตามๆ กันมา จึงทำกุศลให้ยิ่งยวดขึ้นไปปรารถนาในตำแหน่งนั้น นางเวียนว่ายอยู่ในเทวดาและมนุษย์ถึงแสนกัป จนมาถึงครั้งพระโคตมพุทธเจ้า พระศาสดาองค์ปัจจุบัน นางบังเกิดในเรือนสกุล กรุงราชคฤห์ เหล่าญาติได้ตั้งชื่อนางว่า กาฬิ นางเจริญวัยแล้ว มีสามีในกรุงมรณคร ครั้งนั้น โดยการอยู่ร่วมกัน นางจึงตั้งครรภ์นางมีครรภ์ครบกำหนดแล้ว คิดว่า การคลอดบุตรในเรือนของคนเหล่านี้ไม่สมควร จึงไปกรุงมรณครของตน ต่อจากเวลาที่ขังคั้น ฟังคำของเหล่าสาตาคิริยภัยและเหมวตภัย ซึ่งขึ้นในอากาศเหนือปราสาทของตน กล่าวพรรณนาคุณพระรัตนตรัย ก็ดำรงอยู่ในโศคาปีตติผล โดยยังไม่ได้เข้าเฝ้าพระศาสดาเลย ต่อมา นางก็คลอดบุตร ต่อมาภายหลัง พระศาสดาประทับนั่งท่ามกลางภิกษุสงฆ์ ณ พระเชตวันวิหาร เมื่อทรงสถาปนาเหล่าอุบาสิกาไว้ในตำแหน่งต่างๆ จึงทรงสถาปนานางกาฬิอุบาสิกาผู้นี้ไว้ในตำแหน่งเอตทัคคะเป็นเลิศกว่าพวกอุบาสิกา ผู้เลื่อมใสโดยฟังตามๆ กันมา

ประวัติการศึกษา

ชื่อ	นางสาวรัฐวรรณ เทพหัสดิน ณ อยุธยา		
วัน เดือน ปี เกิด	26 กันยายน 2517		
ประวัติการศึกษา	สำเร็จการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย	โรงเรียนเบญจมเทพอุทิศ	
	จังหวัดเพชรบุรี	ปีการศึกษา 2534	
	สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต		สาขาปรัชญา
	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	ปีการศึกษา 2538	